

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 18.09.2020
Vår ref.: 202010083-5
Arkiv: 008
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Jenny Walderhaug Jensen

Innspill til forslag til endringer i mineralloven

Nærings- og fiskeridepartementets (NFDs) har sendt forslag til endringer i mineralloven datert 23. juni 2020 på høring. NVE er ikke blant høringsinstansene. Vi oversender våre innspill for oppfølging fra OED.

NVE har følgende kommentarer til høringsforslaget:

1. NVE støtter forslaget om å innføre et rekkefølgekrav i mineralloven § 43

NVE støtter forslaget om å innføre et rekkefølgekrav i minerallovens bestemmelse om driftskonsesjon (§ 43). Forslaget vil bety at arealbruken må være avklart etter plan- og bygningsloven før søknaden om driftskonsesjon tas opp til behandling. NVE får søknader om driftskonsesjoner til høring fra Direktoratet for mineralforvaltning (DFM). Vi gir uttalelser til disse når det er behov for vurderinger knyttet til vassdragsmiljøet. De samme tiltakene kommer også inn som hørings saker fra kommunene i forbindelse med at arealbruken skal avklares etter plan- og bygningsloven. I behandlingen av arealplaner vurderer vi både naturfare og vassdragsmiljøet. Vi er enig med NFD i at et slikt rekkefølgekrav vil kunne bidra til å forhindre uklarheter knyttet til arealavklaring når konsesjonen er innvilget.

For reguleringsplaner som omfatter tiltak som berører vassdragsmiljøet, kan NVE fastsette at det ikke trengs konsesjon etter vannressursloven i det enkelte tilfelle med hjemmel i samordningsbestemmelsen i vannressursloven § 20. Det betyr at det ikke blir nødvendig med en egen konsesjonsbehandling etter vannressursloven. Forutsetningen er at hensynet til vassdragsmiljøet er tilstrekkelig ivaretatt gjennom arbeidet med reguleringsplanen. Når det gjelder uttak av mineraler etter mineralloven, må NVE eventuelt få tilstrekkelig informasjon i plansaken dersom vi skal kunne vurdere hvilke virkninger uttaket kan få for vassdragsmiljøet. Dersom det ikke er laget en plan for uttaket med en beskrivelse av konsekvensene, kan det være nødvendig med en egen vurdering etter vannressursloven når de konkrete planene for uttaket foreligger.

2. NVE mener det er viktig at forholdet til energi- og vassdragslovgivningen avklares

Utover forslaget om en rekkefølgebestemmelse, som bidrar til avklaring av forholdet mellom mineralloven og plan- og bygningsloven, har NVE merket seg at NFD ikke foreslår noen endringer som tar sikte på å avklare eller forenkle forholdet til annet regelverk. NVE legger til grunn at forholdet til

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

annet regelverk, herunder energi- og vassdragslovgivningen, vil bli fulgt opp av lovutvalget som er nedsatt for å utarbeide forslag til revidert minerallov. NVE vil i denne forbindelse bemerke at energi- og vassdragslovgivningen ikke er uttrykkelig nevnt i mandatet som ett av regelverkene som utvalget skal vurdere minerallovens forhold til. Etter det NVE kan se, er det kun forurensningsloven og plan- og bygningsloven som er uttrykkelig nevnt.¹

NVE vil påpeke viktigheten av at lovutvalget også ser på forholdet til energi- og vassdragslovgivningen. Avklaring av arealbruk for etablering av nødvendige masseuttak for å bygge energi- og vassdragsanlegg inngår i vår behandling av konsesjonssøknader. Lokalitetene for uttak av masse, blir etablert med formål å skaffe masser til bygging av anleggene, som til f.eks. etablering av damanlegg, vegbygging, oppstillingsplasser for vindturbiner m.m. Uttak av masser brukes også til hjelpeanlegg for vassdrags- og energianleggene som er gitt konsesjon. I tillegg vil masseuttak skje i beredskapsbrudd i tilknytning til sikringstiltak mot flom og skred.

3. NVE mener at det er viktig at minerallovens saklige virkeområde vurderes

NVE kan heller ikke se at NFDs forslag inneholder endringer eller vurderinger av minerallovens saklige virkeområde (§ 3). NVE forstår det imidlertid slik at dette er et forhold som lovutvalget skal se på. I mandatet begrunnes dette med at

*«..bestemmelsen [er] lite presis og gir rom for ulike tolkninger og dermed også omgøelser. Samtidig er det mange uttak av masser som reguleres av annet lovverk, og der det er ønskelig å unngå dobbel regulering».*²

NVE er svært positiv til at minerallovens saklige virkeområde skal vurderes. Vi er enig i at det er uklart hvordan avgrensningen som gjøres i mineralloven § 3 annet ledd annen punktum, mot «..uttak som hovedsakelig er en del av annen utnyttelse av grunnen», skal forstås. Ifølge forarbeidene innebærer avgrensningen at «Uttak hvor formålet ikke er å nyttiggjøre seg mineralet økonomisk, men gjennomføres for å realisere et annet formål,..i utgangspunktet ikke vil omfattes av mineralloven».³ Samtidig har NVE erfart at DMF har justert sin tolkning av rekkevidden av § 3, se vedlagte brev av 20.3.2018. I dette brevet er formuleringen «hovedsakelig annen utnyttelse av grunnen» forklart slik: *«Etter ordlyden er det den etterfølgjande bruken av grunnen der massane fjernes som er det sentrale vurderingstema og ikkje kva massane skal brukast til. Der kor det opnast eit massetak for å nyttiggjøre seg massane eit anna sted, for deretter å avslutte massetaket, krevjast konsesjon etter mineralloven».*

På møter mellom NVE og DMF har DMF også gitt uttrykk for at de i dag tolker mineralloven slik at uttak av masse over 10 000 m³ for anlegg som har konsesjon etter energi-, vassdrags- og vassressurslova er konsesjonspliktige etter mineralloven. Dette står i motsetning til Olje- og energiminister Tina Bru 28.04.2020 svar på spørsmål fra Stortinget,⁴ om masseuttak for bygging av vindkraftanlegg krever konsesjon etter mineralloven: *«Nærings- og fiskeridepartementet opplyser at minerallovens virkeområde avgrenses mot uttak som hovedsakelig er en del av annen utnyttelse av grunnen. Det aktuelle masseuttaket skal legge til rette for at grunnen kan utnyttes til oppføring av vindkraftanlegget. Uttak hvor formålet ikke er å nyttiggjøre seg mineralet økonomisk, men gjennomføres for å realisere et annet formål, slik som oppføring av vindkraftverk, omfattes ikke av minerallovens krav*

¹ Mandat for lovutvalg som skal utarbeide forslag til revidert lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) <https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/nfd/dokumenter/mandat/200618-mandat-uten-utvalgssammensetning_endelig.pdf>, side 6 (punkt 3.7).

² Mandatet på side 3, punkt 3.1.

³ Ot. prp. nr. 43 (2008-2009).

⁴ Spørsmål nr. 1393 fra representant Haukeland Liadal; <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=79447>

til konsesjon» (vår understrekning). NVE vil påpeke at masseuttakene som gjøres i forbindelse med bygging av energi- og vassdragsanlegg, ikke blir etablert som del av en kommersiell virksomhet der formålet er å omsette massene i et eksternt marked, og at masseuttakene er ikke et mål i seg selv. Uttakene er nødvendige for å kunne realisere andre formål som har konsesjon etter det lovverket som NVE forvalter.

På oppfølgende spørsmål,⁵ svarte Olje- og energiminister 29.05.2020: «*Ettersom mineralloven ligger under næringsministerens ansvarsområde, viste jeg i svaret 28. april til opplysninger innhentet fra Nærings- og fiskeridepartementet når det gjaldt spørsmålet om det foreligger konsesjonsplikt etter dette lovverket. Enhver tiltakshaver med konsesjoner etter energilovgivningen har på vanlig måte ansvar for å avklare nødvendigheten av å inneha eventuelle tillatelser etter annet lovverk*».

Måten vind- og vannkraftprosjekter er referert til i mandatet til utvalget, kan imidlertid gi et inntrykk av at uttak av masser til slike prosjekter ikke er konsesjonspliktige etter mineralloven. Vi sikter da til følgende uttalelse:⁶ «*DMF har oversikt over uttak av masser som reguleres etter mineralloven, men det tas ut betydelige masser i tilknytning til bygge- og samferdselsprosjekter, utbygging av vind- og vannkraft mv. Utvalget skal vurdere om det er hensiktsmessig å innføre rapporteringsplikt for uttak av masser som ikke reguleres av mineralloven og hvordan en slik rapporteringsplikt eventuelt kan utformes og avgrenses. En eventuell rapporteringsplikt må ses i sammenheng med og avgrenses mot annet regelverk*» (våre understrekninger).

4. NVE mener at dobbeltregulering av masseuttak etter hhv. mineralloven og energi- og vassdragslovgivningen er problematisk og bør unngås

NVE har erfart at koordineringen og samordningen av konsesjons- og/eller detaljplanbehandlingen etter energi- og vassdragslovgivningen og konsesjonsbehandlingen etter mineralloven er utfordrende. NVE har i løpet av det siste året samarbeidet med DMF i en konkret sak som gjaldt uttak av masser for vedlikehold av et vassdragsanlegg. Saken illustrerer etter NVEs mening at samme hensyn blir behandlet av to ulike myndigheter i slike saker og på denne måten representerer dobbeltregulering.

NVE mener det er uheldig med dobbeltregulering. Det gir uklare rammer og forutsetninger for tiltakshaver. Dette kan for eksempel gjelde tidsfrist for ferdigstilling av lokaliteten, og om det er NVE eller DMF som kan og skal følge opp eventuelle avvik/brudd. Vi ser også at det kan gi uklare roller i forvaltningen.

5. NVE mener masseuttak for bygging av vassdrags- og energianlegg bør unntas fra konsesjonsplikten i mineralloven

NVE har lang erfaring med å samordne behandling etter ulike lovverk. Konsesjonssaker som NVE håndterer blir lagt ut til offentlig ettersyn, og kommuner, regionale forvaltningsmyndigheter og DMF er høringsparter med adgang til å komme med uttalelser før søknader blir avgjort. Forholdet til sektorlover, som for eksempel naturmangfoldloven og kulturminneloven, blir avklart i vår saksbehandling med bakgrunn i innspill fra de ulike sektormyndighetene. Dette gjelder både i konsesjonsfasen, og i den etterfølgende planbehandlingen.

Etter vår vurdering gir NVEs konsesjonsbehandling, planbehandling og oppfølging i byggefasen en fullgod oppfølging av uttak av nødvendige masser for bygging av vassdrags- og energianlegg. Behandlingen tilfredsstiller etter vårt syn både de materielle og prosessuelle kravene som stilles til

⁵ Spørsmål nr. 1669 fra representant Haukeland Liadal: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=79908>

⁶ Mandatet på side 3, punkt 3.1.

konsesjonsbehandlingen av masseuttak i mineralloven. NVE har også samme virkemiddel som DMF for å følge opp eventuelle brudd på konsesjoner med tilhørende planer (tvangsmulkt og overtredelsesgebyr).

Vi mener derfor at uttak av masser som er nødvendig for å bygge/rehabiliterer energi- og vassdragsanlegg og som følgelig behandles etter energi- og vassdragslovgivningen, bør unntas fra konsesjonsplikten i mineralloven. Dette kan f.eks. oppnås ved at minerallovens saklige virkeområde formuleres på en slik måte at slike uttak ikke reguleres av mineralloven, eller ved at uttakene unntas fra konsesjonsplikten i mineralloven § 43. Et slikt samordningsgrep vil utgjøre en «*[forenkling] for næringen, DMF og andre offentlige instanser som forholder seg til dette regelverket*», og vil også «*..øke forutsigbarheten for næringen*», som, ifølge høringsnotatet, er målet med NFDs lovarbeid og endringene som er foreslått i denne runden.⁷

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Brev fra DMF til NVE av 20.3.2018.

---

⁷ Høringsnotat om endringer i mineralloven, side 2.

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmeisteren for Svalbard

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dato: 20.03.2018
Vår ref: 17/03547-4
Deres ref: 200704708-67

Svar på førespurnad om avklaring på handsaming av steinbrot ved vassdragsanlegg med konsesjon etter vassdragslovgjevinga i Høyanger kommune

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST mail@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard (DMF) viser til NVE sin e-post, datert 23. februar 2018. I e-posten visar NVE til vårt brev datert 16.01.2018 der vi konkluderer med at eit steinbrot som skal etablerast i samband med rehabilitering av dammar ved Høyanger kraftanlegg er konsesjonspliktig etter mineralloven. De ber om ei avklaring på vår praksis for vurdering av mineralloven § 3.

DMF takker for NVE si førespurnad og ser positivt på ønsket om avklaring av vårt regelverk.

DMF har i den seinare tid føreteke ei grundig gjennomgang av forståinga av mineralloven § 3, som har medført ein tolking av regelen som er justert samanlikna med tidlegare.

Det følger av mineralloven § 3 andre ledd første punktum at som hovudregel er eitkvart uttak av mineralske førekomstar omfatta av loven. Med «uttak» forstås DMF uttak av in situ masse (naturlig førekomst) av både fast fjell og lausmasser.

Det følger av andre ledd andre punktum at loven likevel ikkje gjelder uttak som «*hovedsakelig er en del av annen utnyttelse av grunnen*».

Etter ordlyden er det den etterfølgjande bruken av grunnen der massane fjernes som er det sentrale vurderingstema og ikkje kva massane skal brukast til. Der kor det opnast eit massetak for å nyttiggjøre seg massane eit anna sted, for deretter å avslutte massetaket, krevjast konsesjon etter mineralloven. Tidlegare har DMF i større grad vektlagt formålet med bruken av massane ved vurderingar etter mineralloven § 3.

Det kan oppstå grensetilfelle der det er vanskelig å fastslå om det er eit masseuttak eller eit uttak for å realisere eit anna formål. DMF må i disse tilfella foreta ein samla vurdering av om uttaket «hovedsakelig» er del av annen utnytting av grunnen. Moment i denne vurderinga er reguleringsformålet, kor framståande det kommersielle aspektet ved uttaket er, uttakets varighet og størrelse, samt kor langt frem i tid det alternative formålet ligger jf. ot.prp.nr. 43 (2008-2009) s. 41-42.

Ut frå det ovannemnde føretekk DMF ein konkret vurdering av det enkelte uttaket. Vi kan ikkje på generelt grunnlag si at steinbrot som etablerast i samband med rehabilitering av dammar ikkje er omfatta av mineralloven. Vi legger også til at eventuell konsesjon etter vassdragslovgjevinga eller anna regelverk ikkje endrar vurderinga av mineralloven sitt virkeområde etter § 3.

Ut frå vår justerte praksis, har vi vurdert at det aktuelle uttaket i samband med damrehabilitering i Høyanger er konsesjonspliktig, jf. vårt brev datert 16.01.2018.

For nærmare informasjon om minerallova med tilhøyrande forskrifter, sjå heimesida vår på www.dirmin.no.

Med helsing

Maria Lauritzen
seniorrådgiver

Marit Ollestad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har difor ikkje handskrivne signaturar.
Sakshandsamar: Marit Ollestad

Vedlegg:

Svar på førespurnad om avklaring på handsaming av steinbrot ved vassdragsanlegg med konsesjon etter vassdragslovgjevinga i Høyanger kommune

Mottakarar:

Norges vassdrags- og
energidirektorat

Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Kopi til: